

Saksprotokoll i Valgstyret - 08.03.2016

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Valgdato settes til mandag 6. juni 2016
2. Folkeregistrerte innbyggere pr 31.03.16 kan stemme, og gjelder personer født fra 01.01.2000.
3. Kommunestyret legger valglovens prinsipper for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning til grunn, så langt de passer
4. Gjennomføringen av folkeavstemningen delegeres til valgstyret.

Behandling:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Innstilling:

1. Valgdato settes til mandag 6. juni 2016
2. Folkeregistrerte innbyggere pr 31.03.16 kan stemme. Dette gjelder for personer født før 01.01.2001.
3. Kommunestyret legger valglovens prinsipper for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning til grunn, så langt de passer
4. Gjennomføringen av folkeavstemningen delegeres til valgstyret. Valgstyret vil jobbe for å tilrettelegge for forhåndsstemming.



Saksframlegg

Gjennomføring av folkeavstemning i forbindelse med kommunesammenslåing

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
1/16	Valgstyret	08.03.2016
19/16	Kommunestyret	17.03.2016

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Valgdato settes til mandag 6. juni 2016
2. Folkeregistrerte innbyggere pr 31.03.16 kan stemme, og gjelder personer født fra 01.01.2000.
3. Kommunestyret legger valglovens prinsipper for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning til grunn, så langt de passer
4. Gjennomføringen av folkeavstemningen delegeres til valgstyret.

Saksprotokoll i Valgstyret - 08.03.2016

Rådmannens forslag til vedtak:

5. Valgdato settes til mandag 6. juni 2016
6. Folkeregistrerte innbyggere pr 31.03.16 kan stemme, og gjelder personer født fra 01.01.2000.
7. Kommunestyret legger valglovens prinsipper for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning til grunn, så langt de passer
8. Gjennomføringen av folkeavstemningen delegeres til valgstyret.

Behandling:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Innstilling:

1. Valgdato settes til mandag 6. juni 2016
2. Folkeregistrerte innbyggere pr 31.03.16 kan stemme. Dette gjelder for personer født før 01.01.2001.
3. Kommunestyret legger valglovens prinsipper for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning til grunn, så langt de passer
4. Gjennomføringen av folkeavstemningen delegeres til valgstyret. Valgstyret vil jobbe for å tilrettelegge for forhåndsstemming.

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret vedtok 18.02.16 (PS 11/16) følgende:

Alternativ 1

Søgne kommune skal avholde en folkeavstemning om kommunestruktur – med utgangspunkt i følgende alternativer:

K1 (Søgne kommune forblir selvstendig kommune)

K2 (Søgne kommune slås sammen med Songdalen kommune)

K5 (Søgne kommune slås sammen med følgende kommuner: Songdalen, Kristiansand, Birkenes og Lillesand).

Folkeavstemningen skal være rådgivende men innbyggernes råd skal ved høy valgdeltakelse, veie tungt.

Innbyggere fra og med fylte 16 år i kalenderåret er stemmeberettiget.

Kommunestyret ber rådmannen snarest mulig om å kalle inn valgstyret til møte for å planlegge folkeavstemningen.

Avstemningen bør skje snarest mulig etter at forhandlingene med K2 og K5 er avsluttet, og datoen for folkeavstemningen må koordineres og sammenfalle med gjennomføringen i de andre K5-kommunene.

Saksutredning:

Punkt 3: Prinsipper for gjennomføring av rådgivende folkeavstemning

I forbindelse med gjennomføring av kommunestyrevalg og stortingsvalg, ligger valgloven til grunn for gjennomføringen.

Gjennomføring av en rådgivende folkeavstemning blir ikke regulert av denne loven. Det er kommunestyret som må vedta disse rammene.

For å kvalitetssikre gjennomføringen av folkeavstemningen foreslår administrasjonen å ta utgangspunkt i valglovens bestemmelser, og gjøre disse gjeldende så langt de passer. Dersom det blir aktuelt å gjøre noen fravik, bør dette besluttes av valgstyret.

Under vises det til valgloven §39b og valghåndboka, som sier hvilke beslutninger kommunestyret må fatte i forkant av en folkeavstemning:

I Valghåndboka er følgende uttalt om lokale folkeavstemninger:

(https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/kampanjer/valgportal/valgmedarbeidere/v alghandbok/valghandbok_2013_bm.pdf):

«26 LOKALE FOLKEAVSTEMNINGER (s.126)

Avvikling av lokale rådgivende folkeavstemninger er innarbeidet praksis i det norske lokaldemokratiet, selv om slike folkeavstemninger ikke er lovregulerte. For å synliggjøre denne muligheten er det etablert en prinsippbestemmelse for lokale folkeavstemninger i kommuneloven § 39 b. Lovhjemmelen er generell, slik at den ikke skal oppfattes som begrensende for kommunene.

Valgloven har ingen bestemmelser som regulerer gjennomføringen av lokale folkeavstemninger. Valgmyndighetene i den enkelte kommune er selv ansvarlige for gjennomføringen. Det kan være naturlig å ta utgangspunkt i valglovens bestemmelser og gjøre disse gjeldende så langt de passer.

Kommunestyret må selv fastsette regelverket for en folkeavstemning etter kommuneloven § 39 b, herunder regler for hvem som har stemmerett og adgangen til å klage. Det vil være naturlig å legge til grunn prinsippene valglovgivningen er basert på, både nasjonalt og internasjonalt. Venezia-kommisjonen vedtok i mars 2007 "Code of good practice on referendums"5. Disse er basert på internasjonale prinsipper for valggjennomføring, og gjelder ved valg både på nasjonalt og lokalt nivå. Dette innebærer blant annet at kommunen bør sikre at prinsippet for allmenn stemmerett og hemmelig stemmegivning etterleves også ved folkeavstemninger, slik kravet er ved ordinære politiske valg.

Det er etter kommuneloven § 39 b rapporteringsplikt for kommunene som gjennomfører lokale folkeavstemninger. Statistisk sentralbyrå står for innsamling av data. Det skjer i forbindelse med den årlige KOSTRA-rapporteringen (Kommune-Stat-Rapporteringen), som har svarfrist i februar året etter at avstemningen er avholdt.»

Kommuneloven § 39b. Lokale folkeavstemninger

1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemninger.

2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner er nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemninger.

Punkt 4: Delegasjon av myndighet til valgstyret

Tidligere praksis har vært å delegere til valgstyret å avgjøre saker som gjelder den praktiske gjennomføringen. Ved folkeavstemningen i 2016 vil dette gjelde:

- Utforming og innhold på stemmeseddel
- Utlegging av manntall (hvem som er stemmeberettiget)
- Stemmested og -tid, inkl. spørsmål om forhåndsstemming
- Oppnevning av stemmestyre og tellekorps

Valgstyret fattet tilsvarende vedtak 11.05.15 (PS 1/15-6/15) i forbindelse med gjennomføringen av kommunestyrevalget.

Vedlegg

1 Valgloven

Kapittel 1. Lovens formål og virkeområde

§ 1-1. Lovens formål

Formålet med loven er å legge forholdene til rette slik at borgerne ved frie, direkte og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til Stortinget, fylkesting og kommunestyre.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 1-2. Lovens virkeområde

(1) Denne loven gjelder ved

- a) valg av representanter til Stortinget,
- b) valg av representanter til fylkesting og
- c) valg av representanter til kommunestyre.

(2) Det fremgår av det enkelte kapittel eller den enkelte bestemmelse hvilket virkeområde reglene har.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

Kapittel 2. Stemmerett og manntall

§ 2-1. Stemmerett ved stortingsvalg

(1) Stemmerett ved stortingsvalg har norske statsborgere som oppfyller følgende vilkår:

- a) vedkommende vil ha fylt 18 år innen utgangen av valgåret,
- b) vedkommende har ikke mistet stemmeretten etter Grunnloven § 53 og
- c) vedkommende er, eller har noen gang vært, folkeregisterført som bosatt i Norge.

(2) Ansatte i diplomatiet eller konsulatvesenet og deres husstand har stemmerett uavhengig av vilkåret i bokstav c.

(3) For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i en kommune på valgdagen.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 2-2. Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

(1) Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg har de som har stemmerett ved stortingsvalg etter § 2-1.

(2) I tillegg har personer som ikke er norske statsborgere, men som for øvrig fyller vilkårene i § 2-1, stemmerett dersom de

- a) har stått innført i folkeregisteret som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen, eller
- b) er statsborger i et annet nordisk land og er blitt folkeregisterført som bosatt i Norge senest 30. juni i valgåret.

(3) For å utøve stemmeretten må velgeren være innført i manntallet i en kommune på valgdagen.

0 Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 11 mai 2007

nr. 16.

[Del paragraf](#)

§ 2-3. Ansvar for å opprette og oppdatere manntall. Utsendelse av valgkort

(1) Departementet er ansvarlig for at manntallet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra folkeregistermyndigheten. Departementet sørger for at alle kommuner får et manntall over personer med stemmerett i kommunen. Det skal føres et felles manntall for fylkestingsvalg og kommunestyrevalg.

(2) Siste oppdatering av manntallet på grunnlag av opplysninger fra folkeregistermyndigheten skjer lørdag før valgdagen.

(3) Departementet skal sørge for at det blir sendt ut valgkort til alle stemmeberettigede som er innført i manntallet i kommunen, og som har bostedsadresse innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen.

⁰ Endret ved lover 11 mai 2007 nr. 16, 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506), 19 juni 2015 nr. 71.

[Del paragraf](#)

§ 2-4. I hvilke kommuner velgerne skal manntallsføres

(1) Stemmeberettigede som er registrert med bostedsadresse i Norge, skal føres inn i manntallet i den kommunen der de var folkeregisterført som bosatt den 30. juni i valgåret.

(2) Stemmeberettigede på Svalbard og Jan Mayen skal manntallsføres i den kommunen der de sist var folkeregisterført som bosatt.

(3) Stemmeberettigede som er bosatt utenfor Norge, skal føres inn i manntallet i den kommunen der de sist var folkeregisterført som bosatt. Utenlandsboende som ikke har vært folkeregisterført som bosatt i Norge noen gang i løpet av de 10 siste år før valgdagen, må likevel søke valgstyret om å bli innført i manntallet. Søknaden må inneholde forsikring om at vedkommende fortsatt er norsk statsborger.

(4) Utenlandsboende som er ansatt i diplomatiet eller konsulatvesenet og deres husstand, skal manntallsføres i den kommunen der de sist var registrert som bosatt. Manntallsføringen skjer uavhengig av utenlandsoppholdets lengde. Dersom de ikke noen gang har vært folkeregisterført som bosatt i Norge, skal de manntallsføres i Oslo kommune.

⁰ Endret ved lov 11 mai 2007 nr. 16.

[Del paragraf](#)

§ 2-5. Folkeregistermyndighetens ansvar

(1) Folkeregistermyndigheten plikter selv av eget tiltak, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, på hensiktsmessig måte å stille til disposisjon for valgmyndighetene

a) et foreløpig manntall basert på stemmerettsvilkårene per 2. januar i valgåret, til bruk for forberedelser av valg, og

b) opplysninger om hvem som skal innføres i manntallet i kommunen per 30. juni.

(2) Folkeregistermyndigheten skal overføre oppdateringer til det foreløpige manntallet og oppdateringer til manntallet per 30. juni til departementet.

⁰ Endret ved lover 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 13 mai 2011 iflg. res. 13 mai 2011 nr. 494), 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 2-6. Utlegging av manntallet til offentlig ettersyn

(1) Valgstyret skal legge manntallet ut til offentlig ettersyn så snart det lar seg gjøre. Manntallet skal ligge ute til og med valgdagen.

(2) Valgstyret kunngjør tid og sted for utleggingen og opplyser også om adgangen til og

fremgangsmåten for å kreve feil rettet.

[Del paragraf](#)

§ 2-7. *Krav om retting. Innføring av stemmeberettigede bosatt i utlandet*

(1) Den som mener at vedkommende selv eller noen annen uriktig er blitt innført eller utelatt fra manntallet i kommunen, kan kreve at feilen rettes opp.

(2) Kravet skal være skriftlig og begrunnet, og sendes valgstyret i kommunen.

(3) Valgstyret skal sørge for at stemmeberettiget bosatt i utlandet, som ikke har vært folkeregisterført som bosatt i Norge noen gang i løpet av de siste 10 år før valgdagen, føres inn i manntallet i kommunen dersom vedkommende velger søker om innføring innen kl. 21 valgdagen, mandag.

⁰ Endret ved lover 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 13 mai 2011 iflg. res. 13 mai 2011 nr. 494), 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 2-8. *Underretning om endringer i manntallet*

Valgstyret skal snarest sende melding til den som berøres av oppdateringer i manntallet som er foretatt på grunnlag av søknad om innføring, krav om retting eller at valgstyret er blitt oppmerksom på feil.

[Del paragraf](#)

§ 2-9. *Forskrift*

Departementet kan i forskrift gi bestemmelser om

- a) manntallsføring, behandling og oppdatering av det foreløpige manntallet og manntallet per 30. juni, samt uttrekk av manntallet til testformål,
- b) tilgang til og bruk av manntallseksemplarer og
- c) produksjon, utforming, utsendelse og bruk av valgkort, herunder om valgstyrets plikter i forbindelse med produksjonen og utsendelsen.

⁰ Endret ved lover 11 mai 2007 nr. 16, 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506), 19 juni 2015 nr. 71.

[Del paragraf](#)

Kapittel 3. Valgbarhet. Plikt til å ta imot valg

§ 3-1. *Valgbarhet ved stortingsvalg*

(1) Valgbar til Stortinget og pliktig til å ta imot valg er alle som har stemmerett ved valget, og som ikke er utelukket eller fritatt.

(2) Utelukket fra valg til Stortinget er

- a) ansatte i departementene med unntak av statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere,
- b) dommere i Høyesterett og
- c) ansatte i diplomatiet eller konsulatvesenet.

(3) Om en person skal utelukkes fra valg til Stortinget avhenger av om vedkommende innehar stillingen på valgdagen.

⁰ Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 3-2. *Rett til å kreve fritak fra stortingsvalg*

(1) Rett til å kreve seg fritatt fra valg til Stortinget har

- a) den som er stemmeberettiget i et annet valgdistrikt enn der vedkommende er satt opp som kandidat på listeforslag,
- b) den som har møtt som representant på alle Storting etter forrige valg, og
- c) den som er ført opp som kandidat på et listeforslag som er satt frem av noen andre enn et registrert politisk parti vedkommende er medlem av.

(2) Kandidater som er satt opp på listeforslag må søke om fritak innen den frist fylkesvalgstyret setter, ellers tapes retten til å strykes av listeforslaget.

(3) En valgt representant eller vararepresentant som ikke plikter å motta valget, må sende skriftlig melding om valget mottas eller ikke, innen tre dager etter å ha mottatt melding om valget fra fylkesvalgstyret. Ellers anses valget mottatt.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 3-3. Valgbarhet ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

(1) Valgbar til fylkestinget og pliktig til å ta imot valg er alle som har stemmerett ved valget og som står innført i folkeregisteret som bosatt i en av kommunene i fylket på valgdagen, og som ikke er utelukket eller fritatt.

(2) Valgbar til kommunestyret og pliktig til å ta imot valg er alle som har stemmerett ved valget og som står innført i folkeregisteret som bosatt i kommunen på valgdagen, og som ikke er utelukket eller fritatt.

(3) Utelukket fra valg til fylkestinget eller kommunestyret er:

- a) fylkesmannen og assisterende fylkesmann og
- b) den som i vedkommende kommune eller fylkeskommune er
 - administrasjonssjef eller dennes stedfortreder,
 - leder av forvaltningsgren; dette gjelder likevel ikke leder av enkeltstående virksomheter,
 - sekretær for kommunestyret eller fylkestinget,
 - ansvarlig for regnskapsfunksjonen,
 - den som foretar revisjon for kommunen eller fylkeskommunen.

(4) I fylkeskommuner eller kommuner som har parlamentarisk styreform, er ansatte i sekretariatet til rådet som har fått myndighet delegert fra rådet, ikke valgbare.

(5) Om en person skal utelukkes fra valg avhenger av om vedkommende innehar stillingen når fylkestinget eller kommunestyret trer i funksjon.

0 Endret ved lover 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3), 12 des 2003 nr. 113 (ikr. 1 juli 2004 iflg. res. 12 des 2003 nr. 1505), 19 juni 2015 nr. 71.

[Del paragraf](#)

§ 3-4. Rett til å kreve fritak fra fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

(1) Rett til å kreve seg fritatt fra valg til fylkesting og kommunestyre har den som avgir skriftlig erklæring om at vedkommende ikke ønsker å stille til valg på den aktuelle valglisten.

(2) Kandidater som er satt opp på listeforslag må søke om fritak innen den frist fylkesvalgstyret eller valgstyret setter, ellers tapes retten til å strykes fra listeforslaget. Den som har fritaksgrunn, men som unnlater å påberope seg retten til fritak fra å stå på liste, kan ikke påberope seg dette forhold som fritaksgrunn etter å ha blitt valgt.

(3) En valgt representant eller vararepresentant som ikke plikter å motta valget, må sende skriftlig melding om valget mottas eller ikke, innen tre dager etter å ha mottatt melding om valget. Ellers anses valget mottatt.

0 Endret ved lov 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 13 mai 2011 nr. 494).

[Del paragraf](#)

Kapittel 4. Valgorganene

§ 4-1. Valgstyret

I hver kommune skal det være et valgstyre som velges av kommunestyret selv.

[Del paragraf](#)

§ 4-2. Stemmestyret

Foregår stemmegivningen på flere steder i kommunen, skal et stemmestyre med minst tre medlemmer administrere stemmegivningen på hvert sted. Kommunestyret kan delegere oppnevningen av stemmestyret til valgstyret.

[Del paragraf](#)

§ 4-3. Fylkesvalgstyret

I hvert fylke skal det ved stortingsvalg og fylkestingsvalg være et fylkesvalgstyre som velges av fylkestinget selv.

[Del paragraf](#)

§ 4-4. Riksvalgstyret

(1) I de år det avholdes stortingsvalg oppnevner Kongen et riksvalgstyre. Riksvalgstyret skal fordele de stortingsmandatene som er utjevningsmandater.

(2) Riksvalgstyret skal ha minst fem medlemmer med varamedlemmer. Kongen oppnevner leder og nestleder, og bestemmer hvem som skal fungere som arbeidshjelp.

(3) Møtene i riksvalgstyret holdes for åpne dører.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

Kapittel 5. Registrering av politiske partier

0 Kapitlet er *opphevet* fra 1 jan 2006 av lov 17 juni 2005 nr. 102 iflg. res. 17 juni 2005 nr. 635.

Kapittel 6. Krav til og behandling av listeforslag

§ 6-1. Krav til listeforslaget

(1) Fristen for innlevering av listeforslag er kl. 12 den 31. mars i valgåret. Listeforslaget anses for innlevert når det er kommet inn til kommunen ved kommunestyrevalg og til fylkeskommunen ved stortingsvalg og fylkestingsvalg. Samme parti eller gruppe kan bare stille én liste i hvert valgdistrikt.

(2) Listeforslaget må oppfylle følgende vilkår:

a) Det må angi hvilket valg det gjelder.

Det må ha en overskrift som angir det parti eller den gruppe som har fremsatt forslaget. Hvis listeforslaget er satt frem av et registrert politisk parti, skal overskriften være enslydende med b) partiets registrerte navn. Overskriften må ellers ikke kunne forveksles med navnet på et registrert politisk parti, registrert samepolitisk enhet eller med overskriften på andre listeforslag i valgdistriktet.

Det må angi hvilke kandidater som stiller til valg på listen. Kandidatene må ikke være felles med kandidater på andre listeforslag som gjelder samme valg i samme valgdistrikt. Antallet

c) kandidater skal oppfylle kravene i § 6-2. Kandidatene skal være oppført med fornavn, etternavn og fødselsår. Opplysning om kandidatens stilling eller bosted kan påføres. Dette

skal gjøres hvis det er nødvendig for å unngå forveksling av kandidatene på listen.

d) Listeforslaget må være underskrevet av et visst antall personer, jf § 6-3.

Det må inneholde navn på en tillitsvalgt og en vararepresentant blant dem som har skrevet under på listeforslaget. Disse skal ha myndighet til å forhandle med fylkesvalgstyret eller

e) valgstyret om endringer på listeforslaget. Det bør også angis navn på et visst antall personer blant dem som har underskrevet på listeforslaget, som skal fungere som tillitsutvalg med myndighet til å trekke listeforslaget tilbake.

(3) Listeforslaget må ha vedlegg som nevnt i § 6-4.

(4) Listeforslaget skal ikke inneholde annen type informasjon til velgerne enn det som fremgår av denne paragrafen.

⁰ Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 1 jan 2014 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 6-2. Antall kandidatnavn på listeforslaget

(1) Ved stortingsvalg skal listeforslaget være utfylt i rekkefølge med navnet på så mange kandidater som det skal velges representanter til Stortinget fra fylket. Forslaget kan i tillegg inneholde inntil seks andre navn.

(2) Ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg skal listeforslaget være utfylt i rekkefølge med minimum sju kandidater. Forslaget kan maksimalt inneholde et antall kandidatnavn som tilsvarer det antall representanter som skal velges til fylkestinget eller kommunestyret, med et tillegg av inntil seks andre navn.

(3) Ved kommunestyrevalg kan et visst antall av de øverste kandidatene på listeforslaget gis et stemmetillegg. Kandidatene får i så fall et tillegg i sitt personlige stemmetall som tilsvarer 25 prosent av det antall stemmesedler som kommer listen til del ved valget. Avhengig av det antall kommunestyremedlemmer som skal velges, kan forslagstillerne gi stemmetillegg til følgende antall kandidater:

11-23 medlemmer: inntil 4

25-53 medlemmer: inntil 6

55 medlemmer eller flere: inntil 10

Disse kandidatnavnene skal stå først på listeforslaget og med uthevet skrift.

⁰ Endret ved lover 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3), 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 6-3. Antall underskrifter på listeforslaget

(1) For partier registrert i Partiregisteret som ved forrige stortingsvalg fikk en oppslutning på minst 500 stemmer i ett fylke eller minst 5 000 stemmer i hele landet, er det tilstrekkelig at listeforslaget er underskrevet av minst to av styremedlemmene i partiets lokalavdeling i det fylket eller den kommunen listen gjelder. Det samme gjelder for partier som er blitt registrert i Partiregisteret etter forrige stortingsvalg. Underskriverne må ha stemmerett i valgdistriktet. Hvis et registrert politisk parti stiller listeforslag sammen med en uregistrert gruppe, gjelder likevel bestemmelsene i annet ledd.

(2) For øvrige forslagstillere gjelder følgende regler:

a) Ved stortingsvalg og fylkestingsvalg skal listeforslaget være underskrevet av minst 500 personer med stemmerett i fylket ved det aktuelle valget.

Ved kommunestyrevalg skal listeforslaget være underskrevet av et antall personer med stemmerett i kommunen som tilsvarer 2 prosent av antall stemmeberettigede innbyggere ved b) siste kommunestyrevalg. Listeforslaget skal likevel som et minimum være underskrevet av like mange stemmeberettigede personer i kommunen som det skal velges medlemmer til kommunestyret. Underskrift fra 300 personer er i alle tilfeller tilstrekkelig.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 6-4. Vedlegg til listeforslaget

Listeforslaget skal ha følgende vedlegg:

- a) En oversikt over kandidatenes fødselsdato.
- b) En oversikt over fødselsdato og bostedsadresse til dem som har underskrevet på listeforslaget.
Dersom en kandidat til fylkestingsvalg eller kommunestyrevalg ikke er innført i folkeregisteret
- c) som bosatt i fylket eller i kommunen når listeforslaget innleveres, må det ligge ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil være valgbar på valgdagen.
Dersom en kandidat til fylkestingsvalg eller kommunestyrevalg ikke er valgbar på grunn av sin
- d) stilling, må det legges ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil ha fratrudd stillingen når fylkestinget eller kommunestyret trer i funksjon.

[Del paragraf](#)

§ 6-5. Tilbakekalling av listeforslaget

Innlevert listeforslag kan kalles tilbake av tillitsutvalget. Erklæring om tilbakekalling må være innlevert senest kl. 12 den 20. april i valgåret.

0 Endret ved lov 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 1 jan 2014 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 6-6. Valgmyndighetenes behandling av listeforslagene

- (1) Listeforslagene skal legges ut til ettersyn etter hvert som de kommer inn.
- (2) Vedkommende valgmyndighet avgjør innen 1. juni i valgåret om forslag til valglister og tilbakekallinger av listeforslag kan godkjennes.
- (3) Dersom et listeforslag ved innleveringen ikke oppfyller lovens krav, skal valgmyndighetene gjennom forhandlinger med listeforslagets tillitsvalgte forsøke å bringe forslaget i samsvar med loven. Det samme gjelder erklæring om tilbakekalling av listeforslag.
- (4) Valgmyndighetene skal underrette samtlige kandidater på listeforslagene om at de er satt opp på listeforslag og opplyse om adgangen til å søke om fritak. En underskriver eller en kandidat som står på flere listeforslag for samme valg, skal gis pålegg om å melde fra innen en bestemt frist hvilket forslag vedkommende vil stå på. Ellers settes vedkommende opp på det listeforslaget som ble innlevert først.

[Del paragraf](#)

§ 6-7. Offentliggjøring av godkjente valglister

Når listeforslagene er godkjent, skal valgmyndighetene legge de offisielle valglistene ut til gjennomsyn. Valgmyndighetene kunngjør overskriftene på de godkjente valglistene og opplyser om hvor de er lagt ut.

[Del paragraf](#)

§ 6-8. Klage

Klage med krav om endring av valgstyrets eller fylkesvalgstyrets vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag, må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglister. Dersom klagen er begrunnet i at enerett til partinavn er krenket, har også et registrert politisk parti klagerett. For øvrig gjelder bestemmelsene om klage i kapittel 13.

[Del paragraf](#)

§ 6-9.Forskrift

Departementet kan gi forskrift om behandlingen av listeforslagene.

[Del paragraf](#)

Kapittel 7. Stemmesedler. Velgernes adgang til å endre på stemmesedler

§ 7-1.Trykking av stemmesedler

(1) Ved stortingsvalg og fylkestingsvalg sørger fylkesvalgstyret for at det blir trykt stemmesedler for alle godkjente valglister i fylket før forhåndsstemmegivningen starter 10. august innenriks.

(2) Ved kommunestyrevalg sørger valgstyret for at det blir trykt stemmesedler for alle godkjente valglister i kommunen før forhåndsstemmegivningen starter 10. august innenriks.

⁰ Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497).

[Del paragraf](#)

§ 7-2.Endringer på stemmeseddelen

(1) Velgeren kan ved stortingsvalg endre rekkefølgen kandidatene er satt opp i på stemmeseddelen. Dette gjøres ved å sette nummer ved kandidatnavnet. Velgeren kan også stryke kandidatnavn ved å gå frem som angitt på stemmeseddelen.

(2) Velgeren kan ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg gi kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Dette gjøres ved å sette et merke ved kandidatens navn.

(3) Velgeren kan ved kommunestyrevalg også gi en personstemme til kandidater på andre valglister. Dette gjøres ved å føre disse kandidatnavnene opp på stemmeseddelen. Slik personstemme kan gis til et antall kandidater som tilsvarer en fjerdedel av det antall medlemmer som skal velges til kommunestyret. Uavhengig av kommunestyrets størrelse kan det likevel alltid gis personstemme til minimum fem kandidater fra andre lister. Når velgeren gir personstemme til valgbare kandidater på andre lister, overføres et tilsvarende antall listestemmer til den eller de listene disse kandidatene står oppført på.

(4) Andre endringer på stemmeseddelen teller ikke med ved valgoppgjøret.

⁰ Endret ved lover 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3), 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 15 apr 2005 nr. 18.

[Del paragraf](#)

§ 7-3.Forskrift

Departementet kan gi forskrift om utføring, trykking og utsending av stemmesedler.

[Del paragraf](#)

Kapittel 8. Forhåndsstemmegivningen

§ 8-1.Perioden for forhåndsstemmegivningen. Krav til antall stemmemottakere

(1) Velgere som ønsker det, kan avgi forhåndsstemme fra 10. august i valgåret innenriks og fra 1. juli i valgåret utenriks og på Svalbard og Jan Mayen.

(2) Forhåndsstemmegivningen må ikke foregå senere enn siste fredag før valgdagen innenriks, herunder på Svalbard og Jan Mayen, og nest siste fredag før valgdagen utenriks. For å sikre at forhåndsstemmegivningene kommer frem i tide, kan sysselmanen fastsette at forhåndsstemmegivningen på Svalbard skal avsluttes på et tidligere tidspunkt.

(3) Velgeren er selv ansvarlig for å avgi forhåndsstemme på et tidspunkt som gjør at forhåndsstemmegivningen kommer inn til valgstyret innen valgdagen kl. 21.

(4) Velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som ikke kan avgi stemme i perioden for forhåndsstemmegivning eller på valgtinget, kan henvende seg til kommunen og avgi stemme fra 1. juli og frem til forhåndsstemmegivningen starter 10. august i valgåret.

(5) Ved forhåndsstemmegivningen innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, skal det fra 10. august være minst to stemmemottakere til stede ved mottak av forhåndsstemmer.

⁰ Endret ved lover 11 mai 2007 nr. 16, 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497), 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 8-2. *Hvem kan motta forhåndsstemmer*

(1) Som stemmemottaker innenriks fungerer

- a) stemmemottakere oppnevnt av valgstyret.
- b) sysselmanen på Svalbard. Sysselmanen kan oppnevne andre stemmemottakere.
- c) på Jan Mayen den departementet bestemmer.

(2) Som stemmemottaker utenriks fungerer

- utenriktjenestemann ved lønnet norsk utenriksstasjon. Etter særskilt bemyndigelse fra Utenriksdepartementet kan stemmegivning også foregå hos utenriktjenestemann ved ulønnet norsk utenriksstasjon. Stasjonssjefen kan når det finnes påkrevd, oppnevne en eller flere av stasjonens funksjonærer til å motta forhåndsstemmer.
- a)
 - b) stemmemottakere oppnevnt av departementet dersom stemmegivningen foregår andre steder enn det som fremgår av bokstav a.

(3) Kandidat som er oppført på valgliste ved kommunestyrevalget, kan ikke oppnevnes til stemmemottaker i vedkommende kommune. Kandidat som er oppført på valgliste ved stortingsvalget eller fylkestingsvalget, kan ikke oppnevnes til stemmemottaker i kommunene i vedkommende fylke.

(4) Dersom en velger som oppholder seg utenfor riket ikke har mulighet til å oppsøke en stemmemottaker, kan vedkommende avgi stemme ved brevpost uten at en stemmemottaker er til stede ved stemmegivningen.

⁰ Endret ved lov 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 1 jan 2012).

[Del paragraf](#)

§ 8-3. *På hvilke steder kan det mottas forhåndsstemmer*

(1) Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig lokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger.

(2) Hos stemmemottaker oppnevnt av valgstyret foregår stemmegivning

- a) på helse- og omsorgsinstitusjoner, og
- b) der valgstyret ellers beslutter at det skal mottas forhåndsstemmer.

(3) Hos stemmemottaker på Svalbard foregår stemmegivning der sysselmanen bestemmer.

(4) Hos utenriktjenestemann ved norsk utenriksstasjon foregår stemmegivning på stasjonen. Stasjonssjefen kan bestemme at stemmemottak kan foregå utenfor stasjonens område.

(5) Hos oppnevnt stemmemottaker på Jan Mayen og utenfor riket, foregår stemmegivning der

departementet bestemmer.

(6) Velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som på grunn av sykdom eller uførhet ikke kan avgi stemme etter annet ledd, kan etter søknad til valgstyret avgi forhåndsstemme der de oppholder seg. Valgstyret fastsetter selv fristen for når søknaden må være kommet inn til kommunen. Fristen må fastsettes til et tidspunkt innenfor perioden mellom tirsdag og fredag siste uke før valget. Søknadsfristen skal kunngjøres.

⁰ Endret ved lover 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506), 19 juni 2015 nr. 71.

[Del paragraf](#)

§ 8-4. Fremgangsmåten ved stemmegivningen

(1) Velger skal i enerom og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på.

(2) Velger som er manntallsført i kommunen legger selv stemmeseddelen i en urne, etter at den er stemplet. Stemmemottaker setter kryss i manntallet ved velgerens navn.

(3) Ved strøbrudd eller kommunikasjonsbrudd mot manntallet skal stemmeseddelen ikke legges i urnen. Etter at stemmeseddelen er stemplet, legger velgeren denne selv i en stemmesedelkonvolutt og limer denne igjen. Stemmemottaker legger stemmesedelkonvolutten sammen med valgkortet i en beredskapskonvolutt.

(4) Valgstyret selv kan i særlige tilfeller bestemme at det ved enkelte forhåndsstemmemottak skal benyttes stemmesedelkonvolutt. Etter at stemmeseddelen er stemplet, legger velgeren denne selv i en stemmesedelkonvolutt og limer denne igjen. Stemmemottaker legger stemmesedelkonvolutten sammen med valgkortet i en omslagskonvolutt.

(5) Når stemme mottas fra velger som er manntallsført i en annen kommune, skal stemmeseddelen ikke legges i urnen. Etter at stemmeseddelen er stemplet, legger velgeren denne selv i en stemmesedelkonvolutt og limer denne igjen. Stemmemottaker legger stemmesedelkonvolutten sammen med valgkortet i en omslagskonvolutt. Omslagskonvolutten skal sendes den kommunen velgeren er manntallsført i.

(6) Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Velgers identitet kan ved stemmegivning på institusjon i stedet bekreftes av en ansatt som legitimerer seg.

(7) Stempel som brukes ved forhåndsstemmegivningen skal skille seg fra stempel som brukes på valgtinget. Det skal ikke fremgå av stempelet i hvilken kommune stemmen er avgitt.

(8) Velger som har behov for det, kan selv be stemmemottaker om å få hjelp ved stemmegivningen. Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede i valglokalet. Stemmemottaker skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt etter § 15-4 (2).

(9) Valgurner som brukes ved forhåndsstemmegivningen innenriks skal være forseglet.

Endret ved lover 15 apr 2005 nr. 18, 11 mai 2007 nr. 16, 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 13 mai 2011 0 iflg. res. 13 mai 2011 nr. 494). 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 8-5. Valgagitasjon m.m.

(1) Valgagitasjon er ikke tillatt i det rommet der forhåndsstemmegivningen foregår.

(2) Uvedkommende må ikke få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglistenes stemmesedler.

[Del paragraf](#)

§ 8-6. Forskrift

Departementet kan gi forskrift om gjennomføringen av forhåndsstemmegivningen.

0 Endret ved lov 11 mai 2007 nr. 16.

[Del paragraf](#)

Kapittel 9. Tidspunktet for valg. Stemmegivningen på valgtinget

§ 9-1. Tidspunktet for valgene

(1) Valg av representanter til Stortinget skal holdes i alle kommuner på en og samme dag i september måned i det siste året av hver stortingsperiode.

(2) Valg av representanter til fylkesting og kommunestyre skal holdes i alle kommuner på en og samme dag i september måned hvert fjerde år. Valgene holdes i det andre året av hver stortingsperiode.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 9-2. Fastsetting av valgdag

(1) Kongen fastsetter før hvert valg valgdagen til en mandag.

(2) Kommunestyret kan selv, med tilslutning fra minst 1/3 av medlemmene, vedta at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen. Vedtaket må treffes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes.

Endret ved lov 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497), for 0 stortingsvalget i 2009 måtte vedtak etter annet ledd om todagers valg være fattet senest 1 juni 2009.

[Del paragraf](#)

§ 9-3. Tid og sted for stemmegivningen. Organisering

(1) Kommunestyret, eller valgstyret etter delegering, avgjør hvor mange stemmekretser kommunen skal deles inn i. Sentral matrikelmyndighet skal orienteres om endringer i stemmekretsinnndelingen innen 31. mars i valgåret.

(2) Valgstyret bestemmer hvor stemmegivningen skal foregå og fastsetter tiden for stemmegivning. Stemmegivningen skal foregå i egnet og tilgjengelig lokale. Velgerne skal kunne ta seg inn i valglokalene uten hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger. Kommunestyret kan selv, med tilslutning fra minst 1/3 av medlemmene, vedta å holde valglokalene åpne lenger enn det valgstyret har vedtatt. Slikt vedtak må treffes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes. Stemmegivningen mandag må ikke foregå senere enn kl. 21.

(3) Valgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen.

(4) Kandidat som er oppført på valgliste ved kommunestyrevalget, kan ikke oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i valglokalene i vedkommende kommune. Kandidat som er oppført på valgliste ved stortingsvalget eller fylkestingsvalget, kan ikke oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i valglokalene i kommunene i vedkommende fylke.

Endret ved lover 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497), 13 mai 2011 0 nr. 14 (ikr. 1 jan 2012), 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506), 19 juni 2015 nr. 71.

[Del paragraf](#)

§ 9-4. Ordensregler

(1) I valglokalet og i de rom som velgeren må passere for å komme frem til valglokalet, er det ikke tillatt å drive valgagitasjon eller å utføre handlinger som kan forstyrre eller hindre en normal gjennomføring av valghandlingen. Det er ikke tillatt for uvedkommende å føre kontroll med

hvem som møter frem og avgir stemme, eller å foreta velgerundersøkelser eller liknende utspørring av velgerne.

(2) Uvedkommende må ikke få kunnskap om forbruket av de forskjellige valglistenes stemmesedler.

(3) Stemmestyrets leder eller nestleder kan om nødvendig bortvise den som opptrer i strid med reglene i denne paragrafen.

[§ Del paragraf](#)

§ 9-5. Stemmegivning i valglokalet

(1) Når valgtinget åpner skal velgere som er innført i manntallet i kommunen gis adgang til å avgi stemme etter hvert som de møter frem.

(2) Stemmestyret setter et kryss i manntallet ved velgerens navn. Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg.

(3) Velgeren skal i enerom og usett brette sammen stemmeseddelen slik at det ikke er synlig hvilken valgliste velgeren stemmer på. Velgeren leverer stemmeseddelen til stemmestyret, som stempler den med et offisielt stempel. Velgeren legger selv stemmeseddelen ned i en urne.

(4) Velgere som ikke er innført i vedkommende del av manntallet, skal ikke legge stemmeseddelen i urnen. Etter at stemmeseddelen er blitt stemplet, skal velgeren selv legge den i en stemmeseddelkonvolutt og gi denne til stemmestyret. Stemmestyret legger stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt, kleber den igjen og påfører den velgerens navn, bostedsadresse og fødselsdato.

(5) Velger som har behov for det, kan selv be stemmestyret om å få nødvendig hjelp ved stemmegivningen. Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede i valglokalet. Stemmestyret skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.

(6) Valgurner som brukes ved stemmegivningen på valgdagen skal være forseglet.

⁰ Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 jan 2004 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 15 apr 2005 nr. 18, 11 mai 2007 nr. 16, 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 13 mai 2011 iflg. res. 13 mai 2011 nr. 494).

[§ Del paragraf](#)

§ 9-6. Stemmegivning utenfor valglokalet

Er velgeren ikke i stand til å bevege seg inn i valglokalet, kan vedkommende avgi stemme til to stemmemottakere umiddelbart utenfor valglokalet.

[§ Del paragraf](#)

§ 9-7. Avslutning av stemmegivningen

Stemmelokalet stenges på det tidspunkt som er fastsatt. Velgere som da har møtt frem ved valglokalet, skal få avgi stemme.

⁰ Endret ved lov 15 apr 2005 nr. 18.

[§ Del paragraf](#)

§ 9-8. Oppbevaring og transport av valgmateriell

Alt valgmateriell skal oppbevares og transporteres på betryggende måte.

[§ Del paragraf](#)

§ 9-9. Offentliggjøring av valgresultater og prognoser

Valgresultater og prognoser som er laget på grunnlag av undersøkelser foretatt den dag eller de dager valget foregår, kan ikke offentliggjøres før tidligst kl. 21 på valgdagen mandag.

0 Endret ved lov 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497).

[Del paragraf](#)

§ 9-10. Forskrift

Departementet kan gi forskrift om organiseringen og gjennomføringen av stemmegivningen på valgtinget, og om oppbevaring og transport av valgmateriell.

[Del paragraf](#)

Kapittel 10. Prøving av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, protokollering m.m.

§ 10-1. Valgstyrets godkjenning av forhåndsstemmegivning avgitt i stemmeseddelkonvolutt

(1) En forhåndsstemmegivning skal godkjennes dersom

- a) velgeren er innført i manntallet i kommunen,
- b) stemmegivningen inneholder tilstrekkelige opplysninger til å fastslå hvem velgeren er,
- c) stemmegivningen er avgitt til rett tid,
- d) stemmegivningen er levert til rett stemmemottaker med mindre den er avgitt som brevstemme,
- e) omslagskonvoluttene ikke er åpnet eller forsøkt åpnet,
- f) velgeren ikke har avgitt godkjent stemmegivning og
- g) stemmegivningen er kommet inn til valgstyret innen kl. 21 på valgdagen.

(2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i manntallet.

(3) Forhåndsstemmegivningene skal godkjennes før valgdagen i den utstrekning det er mulig.

0 Endret ved lover 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497), 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 10-1 a. Stemmemottakers godkjenning av forhåndsstemmegivning som legges i urne

(1) En stemmegivning avgitt på forhånd i henhold til § 8-4 annet ledd skal godkjennes dersom

- a) velgeren er innført i manntallet i kommunen,
- b) velgeren har fått anledning til å avgi stemme, og
- c) velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning.

(2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i manntallet.

0 Tilføyd ved lov 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 10-2. Godkjenning av stemmegivning avgitt på valgtinget

(1) En stemmegivning avgitt på valgtinget skal godkjennes dersom

- a) velgeren er innført i manntallet i kommunen,
- b) velgeren har fått anledning til å avgi stemme, og
- c) velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning.

(2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i manntallet.

[Del paragraf](#)

§ 10-3. Godkjenning av stemmesedler

(1) En stemmeseddel skal godkjennes dersom

- a) den har offentlig stempel,
- b) det fremgår hvilket valg stemmeseddelen gjelder,

- c) det fremgår hvilket parti eller gruppe velgeren har stemt på, og
d) partiet eller gruppen stiller liste i valgkretsen. Stemmeseddel beregnet på en annen valgkrets kan bare godkjennes dersom den gjelder et registrert politisk parti.

(2) En avgitt stemmeseddel anses å være enslydende med den offisielle valglisten.

(3) Dersom velgeren har benyttet en trykt stemmeseddel som ikke er enslydende med den offisielle valglisten, skal det ses bort fra eventuelle endringer foretatt av velgeren.

0 Endret ved lov 24 mai 2013 nr. 20 (ikr. 24 mai 2013 iflg. res. 24 mai 2013 nr. 506).

[Del paragraf](#)

§ 10-4. *Prinsipper for opptelling av stemmesedler*

(1) Valgstyret er ansvarlig for opptelling av stemmesedler. Opptellingen foretas av de personer og på den måten valgstyret har bestemt.

(2) Særskilt opptelling av stemmesedler kan bare foretas dersom den delen eller de delene av manntallet opptellingen gjelder, inneholder minst 100 navn.

(3) Ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg skal stemmesedlene telles opp hver for seg. Stemmesedlene kan telles opp samtidig, forutsatt at dette ikke fører til forsinkelse av valgoppgjøret ved fylkestingsvalget.

(4) Stemmesedler avgitt på forhånd og stemmesedler avgitt på valgtinget skal telles hver for seg.

(5) Stemmesedlene skal telles opp i to omganger, ved en foreløpig og en endelig opptelling.

[Del paragraf](#)

§ 10-5. *Foreløpig opptelling*

(1) Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd skal starte senest fire timer før stemmegivningen er avsluttet ved samtlige valglokaler i kommunen, dersom dette kan skje uten å stride mot prinsippet om hemmelig valg. I motsatt fall skal den starte så snart samtlige forhåndsstemmegivninger er godkjent.

(2) Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på valgtinget skal starte så snart som mulig etter at stemmegivningen på valgtinget er avsluttet.

(3) Dersom det foretas foreløpig opptelling hos valgstyret, bør valgtingsstemmegivninger avgitt ved andre stemmesteder i kommunen enn der velgeren er manntallsført, behandles før den foreløpige opptellingen starter. Godkjente stemmesedler blant disse skal telles sammen med de øvrige stemmesedlene. Forutsetningen er at dette kan skje uten særlig forsinkelse for opptellingen.

(4) Stemmesedler det er tvil om kan godkjennes, legges til side og holdes utenfor opptellingen.

(5) Hver listes foreløpige stemmetall finnes ved å telle hvor mange stemmesedler som er avgitt til hver liste.

0 Endret ved lov 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3).

[Del paragraf](#)

§ 10-6. *Endelig opptelling. Registrering av rettinger på stemmesedlene*

(1) Endelig opptelling tar til umiddelbart etter at foreløpig opptelling er avsluttet og alle stemmene er kommet inn til valgstyret. Den endelige opptellingen skal foretas under valgstyrets tilsyn.

(2) Stemmesedlene fra den foreløpige opptellingen skal telles på nytt. Valgstyret avgjør om stemmesedler som ikke ble tatt med i den foreløpige opptellingen og stemmegivninger som stemmestyrene har lagt i særskilt omslag, skal godkjennes. Godkjente stemmesedler blant disse skal telles sammen med de øvrige stemmesedlene.

(3) Ved endelig opptelling av stemmesedler til kommunestyrevalget registrerer valgstyret også rettinger velgerne har gjort på stemmesedlene. Deretter skal valgstyret finne de enkelte listenes

listestemmetall. Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer til kommunestyret. Tallet korrigeres for listestemmer avgitt til og mottatt fra andre lister.

(4) Ved stortingsvalget og fylkestingsvalget skal fylkesvalgstyrene i forbindelse med valgoppgjøret registrere rettinger velgerne har gjort på stemmesedlene. Hver listes stemmetall finnes ved å telle hvor mange stemmesedler som er avgitt til hver liste, sammenlagt for alle kommunene i fylket.

⁰ Endret ved lover 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3), 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 10-7. *Protokollering av valg*

(1) Stemmestyret skal føre protokoll i forbindelse med gjennomføringen av valgtinget.

(2) Valgstyret skal føre protokoll i forbindelse med forberedelser og gjennomføring av valg.

(3) Fylkesvalgstyret skal føre protokoll i forbindelse med kontrollen med valgstyrets gjennomføring av stortingsvalg og fylkestingsvalg, samt valgoppgjøret. Bekreftet kopi av fylkesvalgstyrets protokoll skal ved stortingsvalg sendes Stortinget og riksvalegstyret.

⁰ Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 10-8. *Oversending av materiell ved stortingsvalg og fylkestingsvalg*

(1) Ved stortingsvalg og fylkestingsvalg skal valgstyret så snart som mulig sende følgende materiell til fylkesvalgstyret:

- a) alle godkjente stemmesedler, sortert på urettede og rettede, de som er avgitt på valgtinget og de som er avgitt på forhånd hver for seg,
- b) alle stemmegivninger og stemmesedler valgstyret har forkastet,
- c) alle valgkort fra forhåndsstemmegivningen,
- d) alle omslagskonvolutter fra forhåndsstemmegivningen utenriks og på Svalbard og Jan Mayen,
- e) bekreftet avskrift av det som er protokollert i forbindelse med valget, og
- f) kopi av innkomne klager.

(2) Oslo kommune skal sende det materiellet som er omtalt i første ledd til Fylkesmannen, så snart valgoppgjøret ved stortingsvalget er avsluttet.

(3) Materiellet skal pakkes i god orden i forsvarlig forseglet emballasje, og sendes på hurtigst betryggende måte.

⁰ Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 10-9. *Fylkesvalgstyrets kontroll ved stortingsvalg og fylkestingsvalg*

(1) Fylkesvalgstyret skal kontrollere gjennomføringen av stortingsvalg og fylkestingsvalg i kommunene med grunnlag i det materiell det får tilsendt etter § 10-8. Dersom fylkesvalgstyret finner feil ved valgstyrets avgjørelser om å godkjenne eller forkaste stemmegivninger eller stemmesedler, eller feil i valgstyrets opptelling, skal feilene rettes.

(2) I Oslo kommune gjennomføres kontrollen av stortingsvalg av Fylkesmannen. Dersom Fylkesmannen finner feil ved valgstyrets avgjørelser om å godkjenne eller forkaste stemmegivninger eller stemmesedler, eller feil i valgstyrets opptelling, skal feilene protokolleres. Bekreftet kopi av Fylkesmannens protokoll skal sendes Stortinget og riksvalegstyret.

⁰ Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 10-10. *Forskrift*

Departementet kan gi forskrift om prøving av stemmegivninger og stemmesedler, om opptelling av stemmesedler og om protokollering av valg.

[Del paragraf](#)

Kapittel 11. Mandatfordelingen og kandidatkåringen

§ 11-1. Valgdistriktene ved stortingsvalg

Landet deles inn i 19 valgdistrikt. Hvert fylke utgjør et valgdistrikt.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 11-2. Antall stortingsrepresentanter. Distriktsrepresentanter og utjevningsrepresentanter

(1) Det skal velges 169 representanter til Stortinget.

(2) Av disse velges 150 som distriktsrepresentanter og 19 som utjevningsrepresentanter. Det skal velges en utjevningsrepresentant fra hvert valgdistrikt.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 11-3. Fordeling av mandatene på valgdistriktene ved stortingsvalg

(1) Samtlige stortingsmandater skal fordeles på valgdistriktene. Fordelingen foretas av departementet hvert åttende år.

(2) Hvert valgdistrikts fordelingstall fastsettes ved at antallet innbyggere i valgdistriktet ved nest siste årsskifte før det aktuelle stortingsvalget adderes med antall kvadratkilometer i valgdistriktet multiplisert med 1,8.

(3) Hvert valgdistrikts fordelingstall divideres med 1 - 3 - 5 - 7 osv. De kvotienter som fremkommer, nummereres fortløpende. Representantplassene fordeles på valgdistriktene på grunnlag av de fremkomne kvotientene. Representantplass nr. 1 tilfaller det valgdistriktet som har den største kvotienten. Representantplass nr. 2 tilfaller det valgdistriktet som har den nest største kvotienten, osv. Dersom to eller flere valgdistrikter har samme kvotient, tilfaller representantplassen det valgdistriktet som har det høyeste fordelingstallet. Har de samme fordelingstall, avgjøres det ved loddtrekning hvilket valgdistrikt representantplassen skal tilfalle.

(4) Departementet underretter Stortinget om utfallet av mandatfordelingen.

0 Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 15 apr 2005 nr. 18.

[Del paragraf](#)

§ 11-4. Fordeling av distriktsmandatene mellom valglistene ved stortingsvalg

(1) Av det antall mandater hvert valgdistrikt skal ha i henhold til § 11-3, blir alle med unntak av ett å fordele som distriktsmandater. Det siste mandatet fordeles av riksvalegstyret som utjevningsmandat.

(2) Fylkesvalgstyret skal foreta valgoppgjør for fylket og fordele fylkets distriktsmandater mellom listene. Mandatfordelingen skjer i henhold til St. Laguës modifiserte metode.

(3) St. Laguës modifiserte metode innebærer at hver listes stemmetall divideres med 1,4-3-5-7 osv. Hvert stemmetall skal divideres så mange ganger som det er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 11-5. *Kåring av kandidater til distriktsmandatene ved stortingsvalg*

(1) Når det er avgjort hvor mange distriktsmandater en valgliste skal ha, fordeler fylkesvalgstyret disse til kandidatene på listen. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning.

Kandidatkåringen foregår på følgende måte: Først telles de navn som er oppført som nr. 1 på stemmesedlene. Den kandidaten som har flest oppføringer blir valgt. Deretter telles de navn som er oppført som nr. 2 på stemmesedlene. Den kandidaten som har flest oppføringer når man legger sammen resultatene fra første og andre opptelling, blir valgt. Opptellingene fortsetter på samme måte inntil alle de representantplassene listen skal ha, er besatt. Oppnår flere kandidater samme resultat, er den opprinnelige rekkefølgen på listen avgjørende.

(2) Hver liste skal så vidt mulig tildeles så mange vararepresentanter som den får representanter, med tillegg av tre. Kandidatene til vararepresentantplassene fordeles på samme måte som representantene etter første ledd.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 11-6. *Fordelingen av utjevningsmandatene på partiene og valgdistriktene ved stortingsvalg*

(1) Riksvalgstyret skal foreta valgoppgjør for fordeling av utjevningsmandatene på grunnlag av de utskrifter som er sendt inn fra fylkesvalgstyrene.

(2) Riksvalgstyret fordeler utjevningsmandatene mellom partiene i henhold til Grunnloven § 59. Dersom flere partier har samme kvotient, tilfaller mandatet det partiet som har det største stemmetallet. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilket parti mandatet skal tilfalle.

(3) Riksvalgstyret fordeler partienes utjevningsmandater med ett på hvert fylke, på følgende måte:

- For hvert fylke og for hvert parti som har vunnet minst ett utjevningsmandat, tas utgangspunkt i partiets stemmetall i fylket. Har partiet ikke fått noe distriktsmandat, skal partiets stemmetall i fylket legges til grunn. Har partiet fått distriktsmandat, skal partiets stemmetall divideres med et tall som er én mer enn det dobbelte av antall distriktsmandater partiet har fått i fylket. Partiets stemmetall eller de fremkomne kvotienter divideres med det gjennomsnittlige antall stemmer per distriktsmandat i vedkommende fylke.
- a) De fremkomne kvotientene for samtlige fylker og for samtlige partier som har vunnet minst ett utjevningsmandat, ordnes etter størrelse. Er flere kvotienter like store, er antall stemmer i vedkommende fylker avgjørende. I tilfelle stemmelikhet avgjøres rekkefølgen ved loddtrekning.

Utjevningsmandat nr. 1 tildeles det partiet og det fylket som etter beregningen foran har den største kvotienten. Utjevningsmandat nr. 2 tildeles det partiet og det fylket som har den nest største kvotienten osv.

Når et fylke er blitt tildelt et utjevningsmandat, kommer det ikke i betraktning ved de videre beregningene. Når et parti har fått det antall utjevningsmandater det skal ha i henhold til

d) fordelingen etter annet ledd, kommer partiet ikke i betraktning ved de videre beregningene.

Fordelingen fortsetter for de øvrige fylkene og de øvrige partiene inntil samtlige utjevningsmandater er fordelt.

0 Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 15 apr 2005 nr. 18.

[Del paragraf](#)

§ 11-7. *Kåring av kandidater til utjevningsmandatene ved stortingsvalg*

Når det er avgjort hvilke partilister som får utjevningsmandater, skal riksvalgstyret utpeke listenes utjevningsrepresentanter og samtlige vararepresentanter. Ved dette oppgjøret ser en bort fra de som allerede er valgt som distriktsrepresentanter, og kårer kandidatene i fortsatt rekkefølge i henhold til § 11-5. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning.

[Del paragraf](#)

§ 11-8. Fullmakter til de valgte stortingsrepresentantene

- (1) Riksvalgstyret utferdiger fullmakter for samtlige valgte stortingsrepresentanter og vararepresentanter. Fullmaktene sendes til Stortinget.
- (2) Riksvalgstyret skal protokollere resultatet av valgoppgjøret og underrette Stortinget og fylkesvalgstyrene om dette.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 11-9. Underretning til de valgte stortingsrepresentantene

- (1) Etter å ha mottatt melding fra riksvalgstyret skal fylkesvalgstyret underrette de valgte representantene og vararepresentantene om valget og opplyse om retten til å søke om fritak fra valg.
- (2) Er en kandidat blitt valgt til representant eller vararepresentant fra flere fylker, avgjør vedkommende selv hvilket valg som mottas. Skriftlig erklæring om hvilket valg som mottas skal sendes vedkommende fylkesvalgstyret innen tre dager etter at underretning om valget er mottatt fra fylkesvalgstyrene. Gir ikke vedkommende underretning som nevnt, anses valget mottatt i det fylket hvor vedkommende er stemmeberettiget, eller - hvis vedkommende ikke er stemmeberettiget i noen av fylkene - det fylket som kommer først i alfabetisk orden. Blir det valget vedkommende har mottatt kjent ugyldig, kan vedkommende avgi ny erklæring.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 11-10. Mandatfordeling og kandidatkåring ved fylkestingsvalg

- (1) Fylkesvalgstyret skal foreta valgoppgjør ved fylkestingsvalg. Mandatfordelingen skjer i henhold til St. Laguës modifiserte metode etter § 11-4.
- (2) Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler fylkesvalgstyret representantplassene til kandidatene på listen. Kandidater som ikke er valgbare settes ut av betraktning. Kandidater på listen som har oppnådd et personlig stemmetall på minst åtte prosent av listens stemmetall, kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Øvrige kandidater kåres på grunnlag av deres rekkefølge på listen.
- (3) Hver liste skal så vidt mulig tildeles så mange vararepresentanter som den får representanter, med tillegg av tre. Kandidatene til vararepresentantplassene fordeles på samme måte som representantene etter annet ledd.
- (4) Dersom en valgliste får flere mandater enn det er valgbare kandidater på listen, fordeles det overskytende antall mandater mellom de øvrige listene i henhold til regelen i første ledd.

0 Endret ved lov 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3).

[Del paragraf](#)

§ 11-11. Underretning til de valgte fylkestingsrepresentantene

Fylkesvalgstyret skal underrette de valgte representantene og vararepresentantene om valget og opplyse om retten til å søke om fritak fra valg.

[Del paragraf](#)

§ 11-12. Mandatfordeling og kandidatføring ved kommunestyrevalg

(1) Valgstyret skal foreta valgoppgjør ved kommunestyrevalg. Listestemmetallet skal legges til grunn for mandatfordelingen som skjer i henhold til St. Laguës modifiserte metode etter § 11-4.

(2) Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler valgstyret representantplassene til kandidatene på listen. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning. Kandidater som er satt opp med uthevet skrift, gis det stemmetillegg de har krav på i henhold til § 6-2 tredje ledd, før de personlige stemmer velgerne har gitt til kandidatene telles opp. Deretter kåres kandidatene i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Har flere kandidater fått like mange stemmer, eller ingen stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende.

(3) Hver liste skal så vidt mulig tildeles så mange vararepresentanter som den får representanter, med tillegg av tre. Kandidatene til vararepresentantplassene fordeles på samme måte som representantene etter annet ledd.

(4) Dersom en valgliste får flere mandater enn det er valgbare kandidater på listen, fordeles det overskytende antall mandater mellom de øvrige listene i henhold til regelen i første ledd.

0 Endret ved lov 10 jan 2003 nr. 4 (ikr. 1 feb 2003 iflg. res. 10 jan 2003 nr. 3).

[Del paragraf](#)

§ 11-13. Underretning til de valgte kommunestyrerepresentantene

Valgstyret skal underrette de valgte representantene og vararepresentantene om valget og opplyse om retten til å søke om fritak fra valg.

[Del paragraf](#)

Kapittel 12. Flertallsvalg ved kommunestyrevalg

§ 12-1. Vilkårene for flertallsvalg

(1) Kommunestyrevalget holdes som flertallsvalg dersom det i en kommune ikke foreligger mer enn ett godkjent listeforslag.

(2) Valgstyret kunngjør at valget holdes som flertallsvalg og informerer om hvilke regler som gjelder for valget.

[Del paragraf](#)

§ 12-2. Fremgangsmåten ved flertallsvalg

(1) Velgerne stemmer med samme stemmeseddel på representanter og vararepresentanter.

(2) Stemmeseddelen kan inneholde høyst så mange navn som det skal velges representanter i kommunestyret, og like mange vararepresentanter.

[Del paragraf](#)

§ 12-3. Valgoppgjøret ved flertallsvalg

(1) Ved valgoppgjøret telles først de stemmer som er avgitt på representanter. Er det på stemmeseddelen ikke skilt mellom representanter og vararepresentanter, anses de først oppførte som representanter i det tillatte antall, og de følgende som vararepresentanter i det tillatte antall. Inneholder stemmeseddelen flere navn som representanter eller vararepresentanter enn tillatt, settes de overskytende navnene som står sist i rekkefølgen ut av betraktning.

(2) Et navn kan bare føres opp én gang på hver stemmeseddel.

(3) De som får flest stemmer er valgt.

(4) De som får flest stemmer når representantstemmer og vararepresentantstemmer telles under ett, blir valgt til vararepresentanter i den rekkefølgen stemmetallet viser og i et antall som svarer til representantenes.

(5) Hvis flere kandidater får like mange stemmer, avgjøres utfallet ved loddtrekning.

[Del paragraf](#)

Kapittel 13. Prøving av valgets gyldighet. Klage

§ 13-1. Klage ved stortingsvalg

(1) Alle som har stemmerett, kan klage over forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget i det fylket vedkommende er manntallsført. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført, klagerett.

(2) Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over fylkesvalgstyrets valgoppgjør må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret foreligger.

(3) Klagen skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret, fylkesvalgstyret, Fylkesmannen, departementet eller Stortingets administrasjon.

(4) Stortinget er klageinstans for klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme. Riksvalgstyret skal avgi uttalelse til Stortinget om klagesakene. Riksvalgstyret er klageinstans for øvrige klager. Riksvalgstyret skal oversende sine vedtak i klagesakene til Stortinget.

⁰ Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715), 15 apr 2005 nr. 18.

[Del paragraf](#)

§ 13-2. Klage ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

(1) Alle som har stemmerett, kan klage over forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av fylkestingsvalget i det fylket vedkommende er manntallsført, og ved kommunestyrevalget i den kommunen vedkommende er manntallsført. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt manntallsført, klagerett.

(2) Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over valgoppgjøret må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret er godkjent i fylkestinget eller kommunestyret.

(3) Klagen skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret i kommunen ved kommunestyrevalg og for fylkesvalgstyret ved fylkestingsvalg. Gjelder klagen forhold av betydning for begge valg, anses den å gjelde begge og kan fremsettes enten for valgstyret eller fylkesvalgstyret.

(4) Departementet er klageinstans. Departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket eller kommunestyrevalget i en kommune ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette. Departementets vedtak i klagesaker etter denne paragraf er endelige og kan ikke bringes inn for domstolene.

⁰ Endret ved lov 15 apr 2005 nr. 18.

[Del paragraf](#)

§ 13-3. Kontroll av stortingsvalg. Ugyldig valg - omvalg

(1) Det nyvalgte Stortinget treffer vedtak om stortingsvalget er gyldig.

(2) Stortinget skal sørge for at feil blir rettet i den utstrekning det er mulig.

(3) Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et fylke ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.

(4) Når valget i en kommune eller i et fylke er kjent ugyldig, påbyr Stortinget omvalg. Stortinget kan i særlige tilfeller påby omvalg i hele fylket selv om feilen ikke gjelder alle kommunene i fylket.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 13-4. *Kontroll av fylkestingsvalg og kommunestyrevalg. Ugyldig valg - omvalg*

- (1) Det nyvalgte fylkestinget treffer vedtak om fylkestingsvalget er gyldig. Det nyvalgte kommunestyret treffer vedtak om kommunestyrevalget er gyldig.
- (2) Fylkestinget skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.
- (3) Kommunestyret skal kjenne kommunestyrevalget i kommunen ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.
- (4) Hvis fylkestinget eller kommunestyret kjenner et valg ugyldig, skal det sendes melding til departementet, som påbyr omvalg. Ved fylkestingsvalg kan departementet i særlige tilfeller påby omvalg i hele fylket, selv om feilen ikke gjelder alle kommunene i fylket.
- (5) Bestemmelsen i kommuneloven § 59 om lovlighetskontroll gjelder tilsvarende. Fristen for å fremsette begjæring om lovlighetskontroll er likevel sju dager etter at fylkestinget eller kommunestyret har truffet vedtak etter første ledd.

[Del paragraf](#)

§ 13-5. *Gjennomføring av omvalg*

- (1) Ved omvalg benyttes manntallet fra det opprinnelige valget. Manntallet skal oppdateres og feil rettes.
- (2) Dersom det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig gjennomføring av omvalget, kan departementet gjøre unntak fra bestemmelser i denne lov.

[Del paragraf](#)

Kapittel 14. Nytt valgoppgjør i perioden. Suppleringsvalg

§ 14-1. *Nytt valgoppgjør til Stortinget*

- (1) Fylkesvalgstyret skal, etter pålegg fra Stortinget, foreta nytt valgoppgjør hvis en representantplass i Stortinget blir stående ubesatt.
- (2) Fylkesvalgstyret utferdiger fullmakt for den som er valgt til representant eller vararepresentant etter første ledd. I fullmakten angis hvilket nummer i rekkefølgen den valgte representanten skal ha. For vararepresentant angis hvilken eller hvilke representanter vedkommende skal erstatte, og nummeret i vararepresentantrekken. Fullmakten sendes til Stortinget. For øvrig gjelder § 11-9 tilsvarende.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 14-2. *Nytt valgoppgjør og suppleringsvalg til fylkestinget eller kommunestyret*

- (1) Fylkesordføreren eller ordføreren skal sørge for at fylkesvalgstyret eller valgstyret foretar nytt valgoppgjør dersom en representantplass i fylkestinget eller kommunestyret blir stående ubesatt.
- (2) Det skal også foretas nytt valgoppgjør når en vararepresentantplass er blitt ledig, dersom fylkesordføreren eller ordføreren finner dette nødvendig.
- (3) Er antallet av vararepresentanter eller av en gruppes vararepresentanter blitt utilstrekkelig, og forholdet ikke kan avhjelpes ved nytt valgoppgjør etter annet ledd, kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige vararepresentantplassen. Gruppen underretter deretter fylkesvalgstyret eller valgstyret, som velger vedkommende som

vararepresentant dersom valgbarhetsvilkårene er oppfylt.

(4) Er kommunestyrevalget holdt som flertallsvalg, utpekes kandidaten til den ledige plassen av kommunestyret. Tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

(5) For øvrig gjelder §§ 11-11 og 11-13 tilsvarende.

[Del paragraf](#)

Kapittel 15. Forskjellige bestemmelser

§ 15-1. Forsøk

(1) Kongen kan etter søknad gi samtykke til:

a) forsøk der valg etter denne lov gjennomføres på andre måter enn det som følger av denne lov, og

b) forsøk med direkte valg av andre folkevalgte organer enn dem denne lov gjelder.

(2) Kongen fastsetter nærmere vilkår for forsøket og bestemmer herunder hvilke lovbestemmelser det kan gjøres avvik fra.

[Del paragraf](#)

§ 15-2. Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell

Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell etter at valget er over, skal skje i henhold til arkivlovens bestemmelser og forskrift gitt i medhold av denne.

[Del paragraf](#)

§ 15-3. Tilgang til manntallet og det øvrige materiellet - offentlighet

(1) Om ikke annet følger av bestemmelser i denne lov eller i forskrift, kan tilgang til eller avskrift av manntallseksemplarer, herunder det som er brukt til avkryssing, bare gis eller utleveres

a) til offentlig ansatte når det er nødvendig av hensyn til tjenesten, eller

b) til forskere i vitenskapelig øyemed når det foreligger samtykke fra folkeregistermyndigheten.

(2) Tilgang til det øvrige valgmateriellet kan bare gis til forskere i vitenskapelig øyemed og etter samtykke fra vedkommende myndighet.

[Del paragraf](#)

§ 15-4. Taushetsplikt

(1) Forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt gjelder tilsvarende ved valg.

(2) En person som assisterer en velger ved stemmegivningen og får kjennskap til hvordan vedkommende har stemt, har taushetsplikt om dette.

[Del paragraf](#)

§ 15-5. Beregning av frister. Oversittelse

(1) Hvis en dato som er utgangspunktet for en frist faller på en lørdag eller en helligdag, begynner fristen å løpe nærmest påfølgende hverdag.

(2) Hvis en dato for avslutningen av en frist faller på en lørdag eller en helligdag, løper fristen ut den nærmest påfølgende hverdag.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende i de tilfeller hvor en dato som er det tidligste eller seneste tidspunktet for noen handling etter denne lov, faller på en lørdag eller en helligdag.

(4) Melding, erklæring eller klage som gis etter utløpet av frist etter denne lov, kan bare tas til behandling hvis fristoversittelsen skyldes forhold den som plikter å overholde fristen, ikke hadde herredømme over og heller ikke kunne forutse.

0 Endret ved lover 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved

lov 26 jan 2007 nr. 3, 13 mai 2011 nr. 14 (ikr. 13 mai 2011 iflg. res. 13 mai 2011 nr. 494).

[Del paragraf](#)

§ 15-6. *Opplysningsplikt*

Alle offentlig ansatte plikter så langt det er mulig å gi valgmyndighetene de opplysninger de måtte kreve til bruk ved forberedelse og gjennomføring av valg.

[Del paragraf](#)

§ 15-7. *Oppgaver til valgstatistikk*

Fylkesvalgstyrene og valgstyrene plikter å gi de oppgaver som departementet eller Statistisk sentralbyrå finner er nødvendige for å publisere valgresultater eller utarbeide offisiell valgstatistikk.

[Del paragraf](#)

§ 15-8. *Kommuner som utgjør et eget fylke*

(1) Denne lovs bestemmelser om fylkestingsvalg gjelder ikke i de tilfeller hvor en kommune utgjør et eget fylke og hvor det derfor ikke avholdes fylkestingsvalg.

(2) Det skal likevel også i disse kommuner være adgang til å avgi forhåndsstemme til fylkestingsvalg for velgere som har stemmerett i en kommune som utgjør en del av et annet fylke.

[Del paragraf](#)

§ 15-9. *Utgifter som dekkes av statskassen*

Statskassen dekker utgifter til kommunenes og fylkeskommunenes lovpålagte virksomhet ved stortingsvalg.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 46 (ikr. 1 juli 2003 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 715).

[Del paragraf](#)

§ 15-10. *Valgobservasjon*

(1) Departementet kan akkreditere nasjonale og internasjonale valgobservatører fra institusjoner eller organisasjoner til å observere gjennomføringen av valg til Stortinget eller valg til kommunestyre og fylkesting.

(2) Kommunene har plikt til å ta imot akkrediterte valgobservatører og tilrettelegge for valgobservasjon.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497).

[Del paragraf](#)

§ 15-11. *Overtredelsesgebyr*

(1) Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av valgloven § 9-9 kan Medietilsynet ilegge foretak et overtredelsesgebyr på inntil 28 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Med foretak menes her selskap, samvirkeforetak, forening eller annen sammenslutning, enkeltpersonforetak, stiftelse, bo eller offentlig virksomhet.

(2) Ved utmålingen av gebyret skal det særlig legges vekt på

- a) overtredelsens grovhet,
- b) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser,
- d) om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentakelse, og

f) foretakets økonomiske evne.

(3) Overtredelsesgebyret tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

(4) Kongen kan ikke gi Medietilsynet eller klagenemnda generelle instruksjoner om håndhevingen av bestemmelsen, og kan heller ikke gi pålegg om myndighetsutøvelsen i enkelttilfeller eller omgjøre vedtak.

(5) Vedtak om ilagt overtredelsesgebyr kan påklages til en uavhengig klagenemnd som oppnevnes av Kongen. Nemnda skal ha tre medlemmer. Kongen fastsetter hvem som skal være nemndas leder.

(6) Klagenemnda kan ikke omgjøre tilsynsorganets vedtak etter eget tiltak.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelser i denne paragraf, herunder om oppnevning og sammensetning av klagenemnda, om inndrivelse av og betalingsfrist for gebyr.

0 Tilføyd ved lov 8 mai 2009 nr. 26 (ikr. 8 mai 2009 iflg. res. 8 mai 2009 nr. 497).

[Del paragraf](#)

Kapittel 16. Ikrafttredelses- og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 16-1. Ikrafttredelse

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.¹

(2) Fra samme tid oppheves lov 1. mars 1985 nr. 3 om stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunestyrevalg (valgloven) med unntak av § 83.²

1 Fra 1 sep 2002 iflg. res. 28 juni 2002 nr. 646.

2 § 83 ble opphevet ved lov 20 juni 2003 nr. 45, II.

[Del paragraf](#)

§ 16-2. Overgangsregler

(1) § 5-2 annet ledd bokstav d¹ gjelder ikke for partier som var registrert etter § 17 i lov 1. mars 1985 nr. 3, dersom disse søker om registrering i Partiregisteret innen 2. januar 2005. Partier som ikke har søkt om registrering innen denne fristen, mister eneretten til partinavnet etter stortingsvalget i 2005.

(2) For å kunne stille listeforslag under det navn partiet var registrert med etter § 17 i lov 1. mars 1985 nr. 3, må partiet være registrert i Partiregisteret.

1 Lovens kap. 5 er opphevet ved lov 17 juni 2005 nr. 102.

[Del paragraf](#)

§ 16-3. Endringer i andre lover

Fra den tid loven her trer i kraft, gjøres følgende endringer i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven):